

»Kaj ti je, da si bled kot sveča?« ga je vprašal debelušni gostilničar Peter.

»Divja jaga' me je lovila in bi šla čez mene, da ji nisem utekel.«

»Kakšna divja jaga?« so ga vsi začudeno izpraševali.

»I kakšna, taka kot jo srečujemo v gozdu opolnoči, saj veste, kakšna je.«

Vsi so se Žibertu smejali in še sam se ni mogel zdržati smeha. Nekateri so bili v strahu, da je res Žibert srečal kake pošasti, drugi so pa bili neverni Tomaži.

Ko je Žibert doma sezuval čevlje, je opazil, da je podplat pri levem čevlju odtrgan in da maha peta ob obod.

»Sedaj pa vem, kaj me je strašilo,« je dejal Žibert skoraj na glas. »Tepec sem bil, samega sebe me je bilo strah, da sem tekel!« Sram ga je bilo svoje strahopetnosti in je vrgel čevljev v kot pri omari, zlezel v posteljo in sladko zaspal.

Kadar je stari Žibert pravil o begu pred »divjo jago«, smo se mu vedno smejali, sam pa si je mislil: »Vest je hud sodnik in najboljše je, da imaš s tem sodnikom čiste račune!«

Konstantin Petkanov

Človek in osel

V naši vasi je živel ubog človek z imenom Atanazij, a so ga vsi klicali za Tano. Ta je bil vaški teletar (to se pravi, da je pasel teleta cele vasi), vstajal je zgodaj, vpil po vaških ulicah, bil s palico po vratih, prihajala so teleta, a tam zunaj je igral na gosli z eno samo struno. Z ljudmi se po navadi ni razgovarjal, na njihova vprašanja se je samo nasmihal, kakor da se dela gluhega. Imeli so ga za tepčka, in ne samo, da se niso jezili nanj, ampak so mu, ko je za plačilo bral žito, navrgli po eno ali dve merici.

Nekega dne zaradi zlivalice teleta niso šla na pašo, toda Tana se ni vrnil v hišo, ostal je na dežju, da bi vaščani le ne mislili, češ ni dober teletar, ker se boji dežja. Proti večeru je dež ponehal in v vaško krčmo je krenilo nekaj ljudi.

Opazili so teletarja, da stoji na trgu, oprt na palico, približali so se mu in ga nagovorili:

»Tana, zmočil si se kakor miš! Zakaj ne greš domov?«

Tana se je nasmehnil, dvignil brado s palice in odgovoril, toda ne vprašalcem, ampak samemu sebi.

»Danes bodo teleta lačna. Brrr, ta dež!«

»Tana, zakaj si ne obdelaš kake njivice? Zakaj paseš teleta?«

Teletar je nagnil glavo in zacikal z jezikom:

»Te... te... Ni bolj trmaste živali od osla. Jaz ga gonim sem, a on sili tja. Nekega dne me je minilo potrpljenje in sem mu odrezal ušesa.«

»O katerem oslu govoriš?«

Tana ni odgovoril, obrnil je glavo proč, si del palico na ramo in se oddaljil.

V krčmi je neki kmet začel razgovor o teletarju. Nasmejali so se njegovim neumnim besedam in ga začeli klicati, naj pride k njim z goslimi. Da se opraviči, jim je Tana odgovoril, češ da se ne razume na kmečko delo. Toda vaščani mu niso dali miru, poslali so dva moža, ki sta ga privedla s silo. Tana je obstal ob steni, se uprl z mokrim hrbtom na rob okna in se nasmehnil. Najbogatejši od navzočih mu je zapovedal:

»Tana, zaigraj nam nekoliko na gosli!«

Teletar se je zmedel, sramežljivo sklonil glavo in rekel:

»Ne znam igrati.«

»Kako da ne znaš igrati? Zakaj pa torej brenčiš kakor muha za teleti? Zaigraj nam, jaz imam garjevega osla, ki ti ga podarim.«

»Katerega? Onega s kratkim repom?«

»In z dolgimi ušesi.«

Tana se je zasmel, uglasil glasbilce in zabrenkal. Ni igral kake pesmi, le z lokom je vlekel po struni, ki jo je stiskal s celo pestjo. Igranje je vzbudilo smeh, a on ni prenehal. Zahtevali so od njega, naj zaigra za ples, toda on je sklonil glavo, se nekoliko začudil in nadaljeval s svojevrstno godbo. Dva izmed njih sta hotela zaplesati, ustopila sta se in tako obstala. Od smeha nista mogla dvigniti rok in se zavrteti.

Naslednji dan je Tana dobil osla in skupaj z njim odšel za teleti. Zdaj mu je bila edina skrb, da nahrani to živo muko. Pozabil je na teleta in na gosli. Trgal je ječmenovo klasje, ga podajal oslu in mu govoril:

»Kaj, še hočeš ječmena? Toda — če naju opazi poljski čuvaj? Ta njiva je tuja, tepena bi bila. Povej mi, ali si jih že velikokrat dobil? Seve, da si jih dobil. Tudi mene so že pošteno topli. Ali veš, kdo me je tepel? In da tudi veš, ničesar mu ne moreš storiti. Tudi jaz mu ničesar ne morem narediti... Čakaj, hej! Kam pa greš? Zakaj napanjš ušesa kakor zajec? Ovsa hočeš? Veš, kaj hočeš — osel si, toda prav dobro razumeš človeka.«

Čez nekaj dni je Tana prepustil teleta dečku, ki mu je pomagal pasti, on pa je z oslom odšel na njivo. Sklenil je, da je najbolje, ako preorje edino njivo in jo poseje, da bo imel, kakor ostali ljudje, tudi on svoje žito. Uredi drevo, ovije oslu okoli vratu neke cunje in ga vpreže. Toda osel je prešibek, ne more potegniti. Tana mu je pomagal, a kdo naj potem drži za drevo? Dolgo gleda, a si ničesar ne izmisli. Mimo njive je prišel kmet in ga nagovoril:

»Tana, kaj pa gledaš? Ali bi se morda rad vpregel skupaj z oslom?«

»Bi se, a kdo mi bo držal drevo?«

»Ali bi lahko vlekel kakor osel?«

»Zakaj bi ne mogel vleči tako?«

»Tana, ti nimaš pameti. Hočeš, da bi ljudje tudi tebe imeli za osla.«

»Jaz hočem izorati to njivo. Potem naj me imajo ljudje, za kar me hočejo.«

»Ti si čuden človek! Zdaj razumem, da nekaj ni v redu v tvoji glavi.«

»Toda kdo naj mi preorje njivo? Danes imam osla — torej orjem z oslom. Ako bom jutri imel vola — bom oral z volom. Človek, kakor jaz, se mora tudi sam upreči, da kaj doseže. Daj, primi, primi za drevo, da nekoliko poorjem!«

Kmet je nehal gledati Tano s posmehom, pristopil je, prijel za drvo in ga zasadil v zemljo. Osel je nategnil vrat, se ves skrivil in se prestopil.

Tana je povetil glavo, napel vse moči, obraz mu je zardel in z veliko težavo izoral prvo brazdo. Sedel je, da se odpočije, pogledal črno brazdo in vzdihnil.

»Nekoliko je vegasta, toda je globoka, dovolj me je izmučila. Ako je človek sam, ni za nič, niti ene brazde ne more narediti. Za vsako delo je treba dveh, in če ni drugega, je dober tudi osel.«

»Tana, ti pozabljaš, da smo trije.«

»Ako so trije, je delo še lažje in boljše.«

Tana se zopet vpreže z oslom. Ves dan so orali brez počitka. Ko se je teatar vračal domov, je bil vesel in sroččen. Potegnil je iz bisage gosli in zaigral. Zdelo se mu je, kakor da so se na drevesih ob poti oglasile grlice in tiho, sanjavo grulijo.

Prevedel France Bevč.

Jan Plestenjak

Tako se naša Mija uči ...

Ko se uči, drdra glasno, in če se ji zatakne, je huda, in če jo kdo zmoti, ga nahruli, da je joj. Načaja ji pa vse. Če je količjak toplo, ji je že prevroče, če le zadiši po mrazu, leze v peč ali se pa zavija v odejo. In drdra, drdra, psuje, rentaći . . . Bere: »Lep božji dan je.« Ne vem, kaj jo je vščipnilo, kar na lepem jo zabrusi v steno: »Pojdi se solit!« — »Sončna gorkota je razpodila mokrotne meglé.« — Ona zabeli: »Figo!« Kaj je mislila, da se je fige domislila, ne vem. »Umirili so se tudi mrzlotni vetrovi...« Ona mora dodati: »Marko, ali si stikal po mojih zvezkih?« Marko se seveda potegne za svojo čast in jo zarobi: »Kaj bi me dolžila, sama si jih razmetal!« Ona pa je togotna in bi ga udarila, pa se ji ne ljubi vstati. »Grdavaš, že spet me motiš! Mama, zapodi ga!«

»Po njivah je vse živo, kar koli more gibati« — ona revskne: »Kako so to čudne besede!« — »Kar koli živi, vse je veselo življenje.« — »Mama, poglej ga pajka, poglej, na šipo pleza . . .« — »Iz vasi gremo čez loko proti gozdu...« — »Mama, tri verice so se teple pod kostanjem. To so bile hude!« — »Lepo uglajena steza nas pelje ob potoku!« — »Tati, ali ribe res pomro pod ledom.« — »Res!« ji odgovorim, ona je pa jezna. »Saj se ne morem učiti!«

»Oh, ta šola!« renči in premetava zvezke, knjige. Ustavi se pri zemljepisju. »Re-re-revolucija zemlje . . .« — »Kdo si bo pa to zapomnil!« zaškriplje z zobmi.

»Ta poševna lega zemeljske osi napram epileptiki . . .« Mama se je zasmejala, Mija je zrojila: »Vsi me motite, kdo

se bo pa učil . . .« — »napram ekliptiki, epileptika je božjast!« sem jo zafrknil. Ona: »Pa naj bo božjast . . . epilep . . . ekliptiki je vzrok menjave letnih časov . . . Kje pa cveto zvončki, v šolo jih moram prnesti.« — »V mrzlem pasu ni skoraj nič drevja . . . Marko, zakaj se pačiš. Mama, poglej,